Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1872. Wydano i rozesłano dnia 30. Listopada 1872. **Część XXXV.**

Nr. 66.

Rozporządzenie Ministra Wyznań i Oświecenia z dnia 9. Maja 1872., **zawierające przepis o examinach dojrzałości w szkołach realnych królestw i krajów, w Radzie państwa reprezentowanych.**

Na podstawie istniejących w pojedynczych królestwach i krajach ustaw krajowych o szkołach realnych, tudzież planów naukowych zaprowadzonych w szkołach realnych w myśl tychże ustaw, widzę się spowodowanym wydać następujący przepis o examinach dojrzałości w szkołach realnych.

§. 1.

Prawo uczęszczania do wyższych zakładów technicznych w charakterze zwyczajnych słuchaczów, mają ci uczniowie, którzy ukończyli szkołę realną, i wykazać się mogą świadectwem z pomyślnym skutkiem odbytego examinu dojrzałości.

§. 2.

Do odbywania examinu dojrzałości uprawnione są siedmioklasowe szkoły realne, posiadające prawo publiczności tylko wtedy, jeżeli między ich nauczycielmi, którzy mają być powołani do komisyi examinacyjnej, przynajmniej w trzech czwartych częściach uzdolnieni są do nauczania w wyższych klasach szkoły średniej.

§. 3.

Abituryenci szkoły realnej, t. j. uczniowie siódmej klasy, którzy złożyć chcą examin dojrzałości, obowiązani są bez względu na to, czy uczęszczali do szkół jako publiczni uczniowie, czy też pobierali naukę prywatnie, zgłosić

się przynajmniej na dwa miesiące przed końcem drugiego półrocza u dyrektora zakładu z pisemnem, nieostemplowanem podaniem, podpisanem także przez rodziców albo ich zastępców, i wykazać się z odbytych nauk.

Przypuszczenie do examinu dojrzałości odmówionem być może tylko dla braku prawnych warunków. W razie odmówienia prośbie wnieść można rekurs do krajowej rady szkolnej.

§. 4.

Externiści, t. j. kandydaci examinu dojrzałości, którzy nie są abituryentami dotyczącej szkoły realnej, obowiązani są wykazać, że ukończyli ośmnasty rok życia (w Wyższej Austryi, w Karyntyi, na Morawii i na Szlązku siedmnasty rok życia), i wnieść należycie ostemplowane podania swoje z dokładnym wykazem poprzednich nauk do krajowej Rady szkolnej (w Styryi i na Szlązku do dotyczącego krajowego inspektora szkolnego), któreto władze oznaczą zakład, w którym kandydat ma się poddać examinowi dojrzałości.

Externiści, którzy poprzednio uczęszczali do szkoły realnej jako uczniowie publiczni albo prywatni, a po ukończeniu niższych klas ze szkoły wystąpili, mogą być przypuszczeni do examinu dojrzałości dopiero przy końcu tego roku szkolnego, w którymby przy prawidłowem uczęszczaniu do publicznej szkoły realnej ukończyć mogli siódmą klasę. Nieważnem jest świadectwo examinu dojrzałości, uzyskane w skutek zatajenia tej okoliczności, albo wskutek nieprawdziwego wykazu odbytych nauk.

§. 5.

Examin dojrzalości składa sią z examinu pisemnego i ustnego.

§. 6.

Pisemny egzamin ma się ukończyć w drugiej połowie przedostatniego miesiąca roku szkolnego. Dnie, w których odbywać się ma ustny examin bezpośrednio przed końcem roku szkolnego lub też po nim, oznacza krajowy inspektor szkół. Dla kandydatów, którzy nie mogą poddać się examinowi dojrzałości w oznaczonym terminie, krajowy inspektor szkół, po zbadaniu powodów opóźnienia, wyznaczyć może drugi termin do examinu w pierwszych dniach nowego roku szkolnego, wskazując zarazem szkołę realną, w której uczniowie ci mają się poddać examinowi dojrzałości.

§. 7.

Pisemny examin stanowią w szkołach realnych z niemieckim językiem wykładowym następujące wypracowania, pod ścisłym dozorem uskutecznione:

a) wypracowanie w języku wykładowym;

b) tłumaczenie z francuzkiego języka (w Krainie i Tyrolu z włoskiego języka) na niemiecki;

c) tłumaczenie z niemieckiego języka na francuzki (w Krainie i Tyrolu na włoski);

d) tłumaczenie z angielskiego języka (w Tyrolu z fancuzkiego języka) na niemiecki;

e) wypracowania matematyczne;

f) wypracowanie z jeometryi wykreślnej.

W szkołach realnych Krainy odpada wypracowanie pod *d*), a w tryesteńskiej państwowej szkole realnej zastąpionem zostanie takowe tłumaczeniem na język niemiecki z języka słowiańskiego albo włoskiego, według tego, który z tych języków dla dotyczącego ucznia był obowiązkowym.

W szkołach realnych w Roweredzie, Pisanie i Splicie (Spalato), tudzież w miejskiej szkole realnej w Tryeście zastąpione zostaną: wypracowanie pisemne pod dozorem pod *a*) wypracowaniem we włoskim języku, — wypracowania pod *b*) i *c*) tłumaczeniami z języka niemieckiego na włoski i z włoskiego na niemiecki, wreszcie tłumaczenie pod *d*) tłumaczeniem z języka francuzkiego (w Splicie z języka serbsko-chorwackiego) na włoski.

W szkołach realnych z czeskim i polskim językiem wykładowym, wypracowania pisemne pod *a*) zastąpione zostaną wypracowaniem w języku wykładowym, zadania pod *b*) i *c*) tłumaczeniami z języka niemieckiego, jeżeli tenże w dotyczącej szkole realnej jest przedmiotem obowiązkowym, na język wykładowy i z języka wykładowego na niemiecki; wreszcie wypracowanie pod *d*) zastąpionem zostanie tłumaczeniem z języka francuzkiego na język wykładowy.

Na wypracowania pod *a*) i *f*) wyznaczyć można po pięć godzin, na wypracowanie pod *e*) cztery godziny a na resztę wypracowań po trzy godziny. Dla wypracowań pisemnych na jeden dzień nie można przeznaczyć więcej jak rano i popołudniu razem co najwięcej 6 godzin.

§. 8.

Na wypracowanie pisemne w języku wykładowym wybrać należy temat, leżący w zakresie pojęć examinandów i odpowiadający stopniowi wymaganego od nich wykształcenia ogólnego, przyczem zważać należy, aby ani ten temat, ani inny do niego zbliżony nie był już poprzednio w szkole opracowany.

Ustępy przeznaczone do tłumaczenia wybrać należy z trudniejszych pisarzy, czytanych w klasach. Przytem baczyć należy, aby ustępy te poprzednio nie były w szkole czytane.

Zagadnienia do pisemnego opracowania z matematyki i jeometryi wykreślnej tak wybierać należy, aby ich rozwiązanie nie polegało na pamięciowem przyswojeniu sobie i zastosowaniu podrzędnych partyj i konstrukcyj, lecz stanowiły próbę przerobienia najgłówniejszych twierdzeń naukowych w ich wzajemnej łączności i zastosowaniu do ogólnych praktycznych wypadków.

Przy tłumaczeniach i wypracowaniach matematycznych pojedynczym grupom examinandów rozmaite zadać można temata.

§. 9.

Temata pojedynczych zadań klauzuralnych wybiera krajowy inspektor szkół zpomiędzy większej ilości tematów, przedstawionych przez nauczycieli dotyczących przedmiotńw w najwyższych klasach. Inspektor szkół ma także prawo zamiast przedłożonych tematów zadać inne.

§. 10.

Grono nauczycieli starać się powinno o to, aby temata do pisemnych wypracowań doszły do wiadomości uczniów dopiero w chwili rozpoczęcia pracy, niemniej ażeby nadzór ich podczas roboty udaremnił wyręczanie się jakąbądź obcą pomocą.

W jednym pokoju może co najwięcej piętnastu uczniów zasiąść do pracy pisemnej. Ukończywszy wypracowanie, winien je abituryent za az oddać (t. j. odpis, jeżeli takowy został zrobiony, wraz z konceptem), i zaraz opuścić pokój. Każdy nadzorujący nauczyciel zapisze w protokóle czas swej inwigilacyi, czas oddania każdego wypracowania, i inne uwagi.

§. 11.

Wszelkie pomaganie sobie obcą pracą pociąga za sobą za pierwszym razem, pominąwszy dochodzenie dyscyplinarne, usunięcie od examinu w bieżącym terminie. Gdyby wypadek taki powtórzył się, uczeń dopiero po upływie roku i za osobnem pozwoleniem Ministra Oświecenia może w trzecim terminie przystąpić do examinu.

O skutkach wspomnionego powyżej wykroczenia, należy examinandów przed rozpoczęciem pracy pod dozorem w sposób jak najdobitniejszy ostrzedz.

§. 12.

Każde wypracowanie pod dozorem zrobione ocenia nauczyciel dotyczącego przedmiotu w najwyższej klasie i zapisze na niem zdanie wyraźne i uzasadnione, które wyrażać ma stosunek pracy do prawnie ustanowionej miary i do postępu abituryenta w najwyższej klasie. Wypracowania te przedłoży dyrektor najdalej po upływie jednego tygodnia po zakończeniu examinu pismiennego krajowemu inspektorowi szkół, wraz z dotyczącemi protokółami.

§. 13.

Uczniowie, których cztery wypracowania pisemne, albo więcej uznano za niewystarczające, za uchwałą komisyi examinacyjnej wykluczeni być mogą od ustnego examinu.

§. 14.

Ustny examin dojrzałości odbywa się pod przewodnictwem krajowego inspektora szkół albo jego zastępcy, ustanowionego przez Ministra Wyznań i Oświecenia.

Examin w żadnym dniu nie może trwać dłużej jak od 8. do 12. godziny przed południem i od 3. do 8. godziny po południu.

Do komisyi examinacyjnej należą: krajowy inspektor szkół, albo jego zastępca, dyrektor i wszyscy nauczyciele siódmej klasy, tudzież osoby fachowe, które Minister Wyznań i Oświecenia od czasu do czasu mianuje komisarzami examinacyjnymi. Wszyscy członkowie komisyi examinacyjnej muszą być bez przerwy obecni przy ustnym examinie.

§. 15.

Z każdego przedmiotu examinuje uczniów nauczyciel, który wykłada ten przedmiot w najwyższej klasie. Jednakże krajowy inspektor szkół i delegowani komisarze rządowi mają prawo brania udziału w examinowaniu.

§. 16.

Ustny examin dojrzałości odbywa się publicznie. O czasie ustnego examinu zawiadamia dyrektor reprezentacyę gminną a jeżeli szkoła realna jest krajową, także i Wydział krajowy.

Na czas odbywania ustnego examinu dojrzałości, przerwaną zostanie nauka we wszystkich klasach szkoły realnej.

§. 17.

Ustny examin dojrzałości obejmuje następujące przedmioty:

Historyą i jeografią, matematykę, fizykę, chemię, historyą naturalną.

Języki i wykreślna jeometrya należą wtedy do przedmiotów ustnego examinu dojrzałości, jeżeli wypadek examinu pisemnego, albo postęp kandydata w roku szkolnym obudza w komisyi examinacyjnej wątpliwość co do klasyfikacyi abituryenta z tych przedmiotów. Externiści muszą zawsze poddać się ustnemu examinowi z powyżej wymienionych przedmiotów.

Jeżeli nauka religii, ekonomia społeczna albo loika formalna należy do przedmiotów wykładowych w najwyższej klasie, stopień w świadectwie oznaczony zostanie na podstawie postępów w obu półroczach. Externiści zaś i z tych przedmiotów poddać się muszą ustnemu examinowi.

Postęp w rysunkach z wolnej ręki komisya examinacyjna oznaczy według przedłożonych sobie prac abituryentów, wykonanych w obu półroczach ostatniej klasy. Externiści przedłożą także rysunki swoje poprzednio wykonane, prócz tego pod dozorem dotyczącego nauczyciela wykonać mają jednę lub więcej odpowiednich prac, których przedmiot oznaczy dyrektor w porozumieniu z nauczycielem tegoż przedmiotu.

Komisya examinacyjna może za zgodą krajowego inspektora szkół abituryentom szkoły realnej, którzy we wszystkich klasach wyższych okazali zadowalające postępy w chemii albo w historyi naturalnej, do świadectwa z examinu dojrzałości wpisać stopień przeciętny bez odbywania ustnego examinu z dotyczącego przedmiotu.

§. 18.

Przewodniczący oznacza porządek, w jakim odbyć się ma examin, oraz czas trwania examinu z pojedynczych przedmiotów.

Wypadki examinu z pojedynczych przedmiotów zapisuje jeden z nauczycieli nie zajętych examinem w tabelarycznym protokóle, examinator zaś przejrzy takowe.

§. 19.

Miarą ocenienia pisemnych prac i ustnych odpowiedzi zdawających examin jest w ogólności zadanie naukowe całej wyższej szkoły realnej. Examin zatem i ocenienie nie powinny się ograniczać do treści wykładów w najwyższej klasie, ani też takowej przeważnie uwzględniać, owszem zwrócić uwagę na wykształcenie, wynikające z całej nauki, w szkołach realnych udzielanej.

Wobec tej zasady stawiane być mają następujące wymagania.

1. Język wykładowy.

a) Jeżeli językiem wykładowym jest język niemiecki, wymagać należy od zdawającego examin nie tylko w ciągu całego examinu okazać się mającej biegłości w przedstawieniu rzeczy, objętej zakresem jego pojęcia, w sposób poprawny co do języka, jasny i z pewną łatwością, lecz nadto jeszcze historycznego poglądu na pismiennictwo niemieckie i własnem czytaniem nabytej znajomości najznakomitszych dzieł, od Klopstocka począwszy.

b Jeżeli wykładowym językiem nie jest język niemiecki, lecz inny, natenczas wymagać należy od zdawającego examin biegłości w ustnem wysłowieniu, poglądowej znajomości pismiennictwa niemieckiego, i własnem czytaniem nabytej znajomości najznakomitszych dzieł z nowszych czasów.

2. Języki nowożytne.

a) W szkołach realnych z językiem wykładowym niemieckim:

α) Język francuzki (w Krainie i Tyrolu włoski)

Abituryent winien umieć zdać sprawę o czytanych w szkole realnej autorach co do treści i formy ich dzieł, następnie nie czytany w szkole niezbyt trudny ustęp z tychże autorów przetłumaczyć po krótkim namyśle na podstawie gruntownego zrozumienia tego ustępu pod względem gramatycznym i bez znaczniejszej pomocy nauczyciela, wreszcie niezbyt trudny ustęp niemiecki przetłumaczyć na język francuzki (włoski) bez usterków gramatycznych i z pewną biegłością, porównując sposóby wyrażenia się po niemiecku i po francuzku (włosku).

β. Język angielski (w Tyrolu język francuzki).

Uczeń winien umieć zdać sprawę o czytanych w szkole dziełach co do ich treści i formy, a przytem dowieść, że ustęp nie czytany w szkole, ale znacznie zbliżony do ustępów czytanych, i niezbyt trudny potrafi przetłumaczyć, po udzieleniu mu rzadszych wyrazów, na podstawie dokładnego zrozumienia rzeczy pod względem gramatycznym, i bez znaczniejszej pomocy.

W szkole realnej Krainy nie odbywa się examin z angielskiego języka. W utrzymywanej kosztem państwa szkole realnej w Tryeście examin z języka angielskiego zastąpiony zostanie examinem z języka słowiańskiego, albo włoskiego, t. j. z języka, który dla dotyczącego ucznia był (względnie) obowiązkowym.

b). W szkołach realnych z innym językiem wykładowym.

α). Język niemiecki.

Uczeń winien okazać, że posiada historyczny pogląd na pismiennictwo niemieckie i zna dokładnie znakomite dzieła, od Klopstoka począwszy, tudzież przetłumaczyć niezbyt trudny, w szkole nieczytany ustęp z nowszego pisarza, po krótkim namyśle, na podstawie dokładnego zrozumienia rzeczy pod względem gramatycznym i bez znaczniejszej pomocy nauczyciela, wreszcie przetłumaczyć na język niemiecki niezbyt trudny ustęp z języka wykładowego bez usterków gramatycznych i z biegłością, porównując sposoby wyrażenia w językach, wykładowym i niemieckim.

β). Język francuzki.

Uczeń winien umieć zdać sprawę z dzieł w szkole czytanych co do ich formy i treści, nie czytany w szkole, ale do ustępów czytanych bardzo zbliżony i niezbyt trudny ustęp przetłumaczyć, po podaniu mu rzadszych wyrazów, na podstawie dokładnego zrozumienia rzeczy pod względem gramatycznym i bez znaczniejszej pomocy nauczyciela.

W szkołach, w których język niemiecki nie jest obowiązkowym przedmiotem nauki, nie odbywa się ten examin. W szkole realnej w Splicie (Spalato) zamiast examinu z języka francuzkiego, odbywać się będzie examin z języka serbsko-chorwackiego.

3. Jeografia.

Uczeń okazać winien dokładną znajomość najważniejszych zasad matematycznej i fizykalnej jeografii, być dokładnie obeznanym z orograficznemi i hydrograficznemi stosunkami Europy, tudzież z polityczną jeografią tej części ziemi a w szczególności Monarchii Austryacko-Węgierskiej.

4. Historya.

Uczeń winien prócz chronologicznego poglądu na dzieje powszechne znać szczegółowo dzieje Greków od najdawniejszych czasów aż do Alexandra, dzieje Rzymian aż do czasów cesarza Augusta, dzieje niemieckiego narodu i Państwa, niemniej Austryacko-Węgierskiej Monarchii.

5. Matematyka.

Uczeń okazać winien pewność i biegłości w rachunku szczególnemi i ogólnemi liczbami, włącznie z logarytmami, w rozwiązaniu oznaczonych zrównań pierwszego stopnia z jedną lub kilku nieznajomemi, tudzież drugiego stopnia z jedną nieznajomą, wreszcie dokładną znajomość głównych prawideł arytmetyki i ich umiejętną łączność.

Uczeń posiadać winien zupełną znajomość najgłówniejszych zasad naukowych rozmaitych części elementarnej jeometryi wraz z analityczną jeometryą w płaszczyznie, powinien być biegłym w rachunkach za pomocą goniometrycznych funkcyj, obok dokładnej znajomości trygonometryi płaskiej, znać także główne zasady trygonometryi sferycznej, wreszcie winien umieć rozwiązywać zadania, odnoszące się do uzasadnionych prawideł o obliczeniu figur płaskich, powierzchni i bryłowatości ciał.

6. Historya naturalna.

Uczeń winien okazać znajomość najważniejszych wypadków badań naukowych co do składu ziemi, rozmieszczenia i powinowactwa najwybitniejszych rodzin roślin i zwierząt, wreszcie najważniejszych zjawisk biologicznych roślin i zwierząt.

7. Fizyka.

Uczeń winien znać zasadnicze prawa i zasadnicze zjawiska, ich wywód na drodze doświadczenia i matematycznego udowodnienia z wyjątkiem trudniejszych dedukcyj tak, ażeby dowiódł, że potrafi z jednej strony objaśnić

zjawiska przyrody w ogóle, a z drugiej strony rozwiązać elementarne zadanie z dziedziny matematycznej fizyki.

8. Chemia.

Uczeń winien znać najważniejsze teoretyczne podstawy tej nauki i naukę najgłówniejszych operacyj chemicznych, niemniej mieć pogląd na pierwiastki i ich połączenia nieorgoniczne, wreszcie na najważniejsze grupy istot pochodzenia organicznego i na ich niecharakterystyczne części.

9. Jeometrya wykreślna.

Uczeń winien okazać na polu rzutów prostokątnych łącznie z nauką o cieniu dostateczną pewność w rozwiązywaniu zadań, w szczególności wypracowanie dokonane pod dozorem udowodnić powinno wystarczającą poprawność rysunku i odpowiednią znajomość konstrukcyj jeometrycznych, niezbędnie potrzebnych dla technika i praktycznego rysownika.

Co do rzutów centralnych (perspektywy) wystarcza zasób wiadomości ogólnych, obejmujący w zupełności pojęcie wstępne.

10. Rysunki z wolnej ręki.

W rysunku z wolnej ręki uczeń stosownie do indywidualnego uzdolnienia swego winien umieć wykonać trafnie w konturach i z odpowiedniem cieniowaniem rysunek przedmiotu danego według stosownego trudniejszego wzoru, albo odpowiedniego modelu.

§. 20.

We wszystkich przedmiotach examinu przedewszystkiem na oku mieć powinien stopień umysłowej dojrzałości i naukowego przygotowania ucznia zdającego examin.

§. 21.

Przy końcu każdego dnia, w którym odbywają się examina, zgromadzi się komisya examinacyjna na konferencyą, zostawi na podstawie protokółu examinacyjnego zdania pojedyncze o każdym kandydacie według przedmiotów examinu, i orzeknie według ogólnego wrażenia, które sprawił examin, o dojrzałości kandydata. Przy głosowaniu każdy członek komisyi ma zazwyczaj tylko jeden głos. Dyrektor ma wtedy dwa głosy, gdy zarazem pełnił czynność examinatora, a każdy examinator ma tyle głosów, ile przedmiotów odrębnie w świadectwie przytoczonych zastępował.

Przewodniczący oddaje tylko przy równym podziale głosów swoj głos, który w tym wypadku roztrzyga.

Jeżeli abituryent uznany został przez konferencyą jednogłośnie dojrzałym, komisya examinacyjna rozstrzygnie następnie, czy ma mu być przyznanem odszczególnienie, czy nie.

Odszczególnienie jednakże nie może być przyznanem kandydatowi, który choćby tylko w jednym przedmiocie przy examinie tylko dostateczne okazał wiadomości. Przy końcu całego posiedzenia odczyta się protokół z klasyfikacyą z pojedynczych przedmiotów i całego examinu, poczem podpiszą się na nim wszyscy członkowie komisyi, przewodniczący zaś zawiadomi kandydatów, którzy w tym dniu odbyli examin, o tegoż wypadku.

§. 22.

Do świadectwa z złożonego examinu dojrzałości wpisać należy oprócz miejsca, dnia i roku urodzenia itp. abituryenta, i prócz wymięnienia zakładów naukowych, do których uczęszczał, z uwagą, jak długo w każdym przebywał, ogólny sąd o jego moralnem zachowaniu się w czasie uczęszczania do szkoły, sąd o wypadku examinu z pojedynczych przedmiotów, przyczem używać należy stopni klasyfikacyjnych, przyjętych w świadectwach półrocznych, i dodać do nich w razie potrzeby krótkie umotywowanie ze strony dotyczącego examinatora, wreszcie orzeczenie komisyi examinacyjnej, czy i jak odpowiedział uczeń w ogóle prawnym wymaganiom, czy w jaki sposób w skutek tego uznany został za dojrzałego do uczęszczania do akademii technicznej. Na świadectwach podpisać się winni wszyscy członkowie komisyi examinacyjnej.

§. 23.

Gdyby kandydat przy odbytym przy końcu roku szkolnego examinie dojrzałości nie został uznany za niedojrzałego do uczęszczania do akademii technicznej, z powodu niepomyślnego wypadku z jednego przedmiotu, komisya examinacyjna, nie wydając wcale świadectwa, zezwolić może na powtórzenie examinu z tych przedmiotów na początku przyszłego roku szkolnego.

§. 24.

Każdemu kandydatowi, uznanemu za niedojrzałego wyznaczony zostanie dla powtórnego odbycia examinu termin, przed którym nie wolno mu się zgłosić do examinu. Examin powtórzony być może zazwyczaj po upływie jednego roku (§. 23.). Tylko w takim wypadku, gdyby stopień wykształcenia kandydata pozwalał spodziewać się, że prędzej zdoła pomyślnie złożyć examin, termin ten skrócony być może na pół roku. Kandydaci należący do tej ostatniej kategoryi, złożyć mają powtórny examin w miejscu siedziby krajowego inspektora szkół w szkole realnej, którą on oznaczy. Kandydaci pierwszej kategoryi zgłosić się mają w celu odbycia powtórnego examinu do szkoły realnej, w której składali examin po raz pierwszy.

§ 25.

Przy zgłoszeniu się do powtórnego examinu, każdy kandydat przedłoży świadectwo z pierwszego examinu. Przy powtórnym examinie zaniechany być może examin z przedmiotów, z których kandydat przy pierwszym examinie otrzymał co najmniej notę: „postęp chwalebny.“ W każdym innym wypadku examin musi być powtórzony ze wszystkich przedmiotów.

§. 26.

Jeżeli przy powtórnym examinie kandydat nie zostanie uznany dojrzałym, to w takim wypadku prośba jego o przypuszczenie go do trzeciego examinu wniesioną być musi za pośrednictwem krajowej Rady szkolnej do Ministerstwa Oświecenia.

Po raz czwarty nikt nie może być przypuszczony do examinu.

§. 27.

W oznaczonym przy końcu pierwszego półrocza szkolnego terminie do examinu powtórnego dla kandydatów cofniętych przy pierwszym examinie na pół roku, przypuszczeni być mogą do examinu dojrzałości także i ci uczniowie szkoły realnej, którzy w poprzedzającym roku szkolnym otrzymali tylko świadectwo półroczne za drugie półrocze ostatniej klasy, i nie zgłosili się do examinu dojrzałości ani przy końcu roku szkolnego, ani na początku nowego.

§. 28.

W tymże terminie przypuszczeni być mogą do examinu tacy także kandydaci, którzy wśród samego examinu dojrzałości odstąpili od niego przy końcu poprzedniego, albo na początku nowego roku szkolnego, Kandydaci ci jednakże poddać się muszą wszystkim stadyom examinu

§. 29.

Za examin dojrzałości opłaca się w szkołach realnych, utrzymywanych z publicznego funduszu taxa w kwocie 6 zł. a. w., którą przed rozpoczęciem pisemnego examinu złożyć należy.

Uczniowie uwolnieni od opłaty szkolnej wolni są także od uiszczenia taxy za examin.

Externiści płacą potrójną należytość.

Cały dochód uiszczonych za examin tax, rozdzieli się pomiędzy profesorów należących do komisyi examinacyjnej i dyrektora. Dyrektor dostaje, jeżeli jest zarazem examinatorem, podwójny udział, każdy examinujący nauczyciel zaś tyle udziałów, ile przedmiotów w świadectwie oddzielnie przytoczonych przy examinie zastępował.

Przy powtórzeniu examinu i taxa powtórnie ma być uiszczoną.

§. 30.

Przy końcu każdego terminu wyznaczonego dla examinów dojrzałości, krajowy inspektor szkół poda do wiadomości wszystkich publicznych zupełnych szkół realnych spis kandydatów nie uznanych za dojrzałych.

Postanowienia przejściowe.

§. 31.

Przy końku roku szkolnego 1871/2. odbędą się examina dojrzałości także w sześcioklasowych szkołach realnych w Czechach, Galicyi i Tryeście, przyczem jednakże przestrzegane być mają postanowienia niniejszego przepisu, o ile one zastosować się dadzą do tychże szkół realnych.

§. 32.

Akademie techniczne w Pradze i we Lwowie mogą jeszcze i w roku szkolnym 1872/3. przyjmować jako zwyczajnych słuchaczów, uczniów, którzy nie posiadają świadectwa examinu dojrzałości, ale przy examinie wstępnym okażą potrzebną dojrzałość umysłu i przygowawcze wykształcenie umiejętne.

§. 33.

Do końca roku szkolnego 1873/4. examin dojrzałości co do języków ograniczony być ma na język wykładowy.

Stremayer w. r.